BAL KABAĞI YETİŞTİRİCİLİĞİ

Ülkemizde Cucurbitaceae familyasına ait olan kabakgil türlerinin büyük bir bölümü yetiştirilmektedir. Bazı kabakgil türlerinin orijin merkezi veya sınırları içinde olan ülkemizin sahip olduğu zengin iklimsel çeşitlilik, kabakgil türlerinin çoğunun ülkemizde sorunsuz olarak yetiştirilmesine olanak sağlamaktadır.



Ülkemizde yetiştirilen bal kabağı (Cucurbita moschata), taze tüketiminin yanı ısıra konserve, hazır yemek sanayiinde kullanılmakta, kuruyemiş olarak yetiştirilen tohumların da ülkemizde ve Akdeniz ülkeleri ile Ortadoğu ülkelerinde kuruyemiş olarak yaygın bir biçimde tüketilmektedir. Ülkemiz genelinde yetiştirilen kabaklar yazlık, kışlık ve süs kabakları olmak üzere üç grupta incelenmektedir. Kuruyemiş olarak tüketiminin yanı sıra, halk arasında barsak parazitlerini gidermede etkin bir besin olarak bilinen kabak çekirdeği yağ, protein, mineral maddeler ve aminoasitler yönünden zengindir.

A-İKLİM VE TOPRAK İSTEĞİ

Çok ağır ve kumlu topraklar haricinde tüm topraklarda yetiştiriciliği yapılabilir. Derin, geçirgen, su tutma kabiliyeti çok iyi, organik ve mineral maddelerce zengin tınlı topraklarda en iyi ürün alınır. Kumlu topraklarda çiftlik gübresi ve ticari gübre kullanılır kabak yetiştiriciliği yapılabilir. Bu topraklarda erkencilik sağlanır. Toprak pH'sı 6-7 civarında olmalıdır. Toprak sıcaklığı 10-12 °C bulduğunda ekim ve dikim yapılır.



B-TOPRAK HAZIRLIĞI

Toprak Hazırlığı: Ekim ve dikimden önce bir veya iki defa toprak işlenir, tırmık geçirmek suretiyle tarla tesviye edilir. Yetiştirme kaplarına birer tohum ekilir. Dikimden bir gün önce fidelerin topraklı olarak dikilebilmeleri için yetiştirme kapları sulanmalıdır. 4-5 yapraklı oldukları dönemde esas yerlerine dikilir.

Çapa ve seyreltme: Bitkiler 3-4 yapraklı döneme geldiğinde kaymak tabakasını kırma, yabancı otları temizleme amacıyla çapa yapılır. Eğer elle ekim yapılmışsa, ilk çapayla birlikte her ocakta 1 sağlıklı bitki kalacak şekilde seyreltme yapılır. İlk çapadan 3-4 hafta sonra gerekirse 2. çapa yapılır. Daha sonra bitki toprak yüzeyini kapattığı için çapaya gerek duyulmaz.

Sulama: Bal kabağı için yağmurlama sulama bu bitki için uygun bir sulama yöntemidir. Yağışların yeterli olduğu durumda ekimden yaklaşık 40-45 gün sonra ilk kabak meyveleri göründüğünde 1.sulama yapılır. Sulamayla birlikte 10-15 kg/da amonyum nitrat gübresi verilir. İlk sulamadan 2-3 hafta sonra 2. sulama yapılır. Kabaklar tohum oluşturduktan sonra hasat edilecekleri için meyveler tohumluk meyve iriliğini aldıktan sonra sulamaya gereksinim duymazlar. Ancak sulama çekirdek kabağı yetiştiriciliğinde tohum verimi ve iriliğini etkileyen bir faktördür. Bu nedenle meyve tutumu ve irileşmesi sürecinde sulamaya gereksinme duyacağı unutulmamalıdır.

C-EKİM VE GÜBRELEME

Tohum ekimi: Hava ve toprak koşullarına göre Nisan sonu-Mayıs başında yapılır. Ekimde mibzer kullanılabilir. Bunun yanında elle ekim yapan üreticiler de bulunmaktadır. Kullanılan çeşidin dikine büyüme göstermesi veya yayılıcı gelişme göstermesi dikkate alınarak tohumlar 60x60 cm, 70x70 cm veya 80x80 cm aralıklarla açılmış olan ocaklara ekilir. Mibzerli ekimde 600-700 g/da, elle ekimde 1-1.5 kg/da tohum kullanılır.

Gübreleme: Kabaklar toprakta organik besin maddelerinin fazla olmasından hoşlanır. Dekara 3-4 ton arasında iyice yanmış çiftlik gübresi sonbaharda ya da ekim ve dikimden bir ay önce toprağa verilmelidir.

Ticari gübre olarak 25-30 kg/da %33 A.Nitrat ,20-25 kg/da TSP veya DAP, 20 kg potasyum sülfat ve gerekirse CAN gübresi (çiçek burun çürüklüğü görüldüğü zamanlarda).

Mücadelesi; yabancı otlarla mücadele en önemli konudur. Çapa işleri ile hem yabancı ot temizliği hem de toprağın havalandırılması ve bitkilerin boğaz doldurulması yapılır. Uzun süreli kuraklık ve aşırı nem mantari hastalıkların yayılmasına neden olur. Kabaklarda görülen en önemli

hastalıklar külleme, mildiyö, kabak mozaik virüsü, fusariumdur.

Zararlılar ise; Bölgemizde en sık rastlanan kabak zararlıları yaprakların ve yeni sürgünlerin öz suyunu emerek zarar yapan yaprak bitleri (Aphis spp.), yaprak pireleri (Cicadelliadae) ve Tripsler (Thriptidae) ile Beyaz Kabak meyvelerini tarlada veya ambarda yiyerek zarar veren tarla fareleridir.nematod, kırmızı örümcek, trips ve afitlerdir.

Mücadele yöntemleri aynen hıyarda olduğu gibi aksatılmadan düzenli bir şekilde yapılmalıdır.

D-ÖNEMLİ ÇEŞİTLERİ

Ülkemiz genelinde yetiştirilen kabaklar yazlık, kışlık ve süs kabakları olmak üzere üç grupta incelenmektedir. Yazlık kabaklar arasında yer alan, sakız kabağı veya zucchini tipindeki ince ve uzun kabakların yanı sıra, Cucurbita pepo L. botanik sınıfı içinde yer alan bir başka yazlık kabak gurubunu da çerezlik veya çekirdek kabakları oluşturmaktadır. Ülkemizde yetiştirilmekte olan çekirdek kabakları, çoğunlukla Cucurbita pepo L. türüne dâhildir. Az miktarda da Cucurbita moschata türüne giren bal kabağı tohumları kullanılmaktadır.

E-HASAT

Genellikle yayılarak gelişen tiplerde bitki başına 2-3 meyve, dikine büyüme gösteren tiplerde ise 4-5 meyve hasat edilebilir. Çekirdek kabaklarında meyve hasadı, tohumların irileşip olgunlaşması için tam olgunluk döneminde yapılmaktadır. Bitkinin yapraklarının ve gövde kısmının tamamen sararıp kahverengine dönüştüğü, meyve sapının kuruyarak bitki gövdesinden kolayca ayrılacak duruma geldiği tam olgunluk döneminde, yani yaklaşık ekimden 110-120 gün sonra hasada başlanır. Hasat meyveyi bitkiye bağlayan sapın kesilmesi veya kırılması şeklinde olur. Hasat edilen meyveler yağış söz konusu değilse tarlada 4-5 gün süreyle bekletilebilir. Daha sonra tohum ayırma yerlerine getirilir. Hasat edilen meyveler yağışlı havalarda ıslak toprak yüzeyinde bırakılmamalıdır. Hasat sonrası, tohumlar nispeten yüksek tohum nemine sahip olacaklarından yüksek hava nemi meyve içindeki tohumların neminin artmasına ve tohumların meyve içinde çimlenmesine neden olabilir.

Tohum ayırma ve kurutma: Hasat edilen meyvelerden tohumlar yörelere özgü çekirdek çıkartma makineleri kullanılarak veya elle ayrılır. Ayrılan tohumlar, beton çekirdek kurutma yerlerine getirilir ve açık havada doğrudan güneş görmeyen beton kurutma yerlerinde 10-15 gün bekletilerek kurutulur. Kurutulan çekirdekler, çuvallara konularak nemsiz ambarlarda saklanır

Pazarlama: Tohumlar çuvallara doldurulduktan sonra kabak çekirdeği pazarlayan toptancılara satılarak pazarlanır.



Adres	**:** Gayret Mahallesi Çınardibi Sokak No: 12 Yenimahalle/ANKARA
Santral	**:** 0312 344 59 50
Belgegeçer	**:** 0312 315 60 07
e-mail	**:** ankara@tarimnet.gov.tr
web	**:** http://ankara.tarim.gov.tr/

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
İL GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
MÜDÜRLÜĞÜ



BAL KABAĞI YETİŞTİRİCİLİĞİ

2015